

Maranathakerk 15 september 2019 Dienst met Cantate

lezingen: Efeziërs 3: 13-21 Lucas 7: 11-16

cantate: BWV 95 'Christus, der ist mein Leben'

Gemeente van Jezus Christus,

dat Paulus blij is in zijn brief aan de Efeziërs kan niemand ontgaan. Het loopt ervan óver. Hier zijn geen maten voor. Toch bidt Paulus dat wij, mensen, de lengte en de breedte, de hoogte en de diepte van de liefde van God zullen bevatten. En tegelijk, dat kan niet, het gaat ons verstand te boven. Zo is deze tekst in beweging: van grootsheid, en proberen het te bevatten, naar: het kan niet, ons denken is te klein. Paulus bidt dat we vervuld zullen worden van de liefde van Christus, en: 'het is meer dan je zou kunnen bidden en beseffen'.

Deze uitbundige en beweeglijke lezing staat in het midden van de brief aan de Efeziërs. Alles wat hij hiervoor heeft gezegd loopt uit op deze blijdschap en lofzegging. Dáarom, houdt moed, dáarom buig ik mijn knieën.

Waar moeten we beginnen, in deze overvloed. Maar gelukkig hebben wij vanmorgen gasten in ons midden, gasten uit andere tijden. Mensen die de lezingen, uit brief en Evangelie, elk jaar hebben gehoord, naar het Lutherse leesrooster in de maand september. Onze gasten: zij zijn de schrijvers van de koralen, van de recitatieven, en Bach zelf, die muziek gaf waar woorden hun grens vinden. Wat zij zien: rust, verstillings, de mens 'van binnen'.

We kijken weer naar de brief. We zagen die beweging in het denken. Van groot naar klein, en ook: van de enkeling naar het geheel. Paulus wordt niet moe te zeggen dat deze persoonlijke, innerlijke vervulling, dat wat onze eigen kracht te boven gaat, aan ons állen geschonken is. In het voorafgaande noemt hij dat hét geheimenis, dat aan ons állen, Joods, romeins, of van welk volk of vaderland dan ook, in Christus verlossing geschonken is van onze sterfelijkheid.

Iets dat voor een gewoon mens in het denken van toendertijd nooit zou zijn weggelegd. Een farao kreeg een piramide en een keizer een mausoleum, maar van een gewoon mens bleef niks over. Zelfs in de eeuwigheid bleven mensen gescheiden. 'Maar gij geheel anders', dat is een van die prachtige uitschieters van Paulus, 'jullie hebben Christus leren kennen'. Moed houden, je wordt gesterkt, je zult kracht ontvangen waar het jou ontbreekt, er gebeurt iets in jou dat van blijvende waarde is. Ik citeer uit de 2e Corinthe brief: 'daarom, verliezen we de moed niet maar al vervalt ook de uiterlijke

mens, nochtans wordt de innerlijke van dag tot dag vernieuwd'. De buitenkant gaat voorbij, maar ons, ons allen, slaaf en vrije, arme en rijke, is gegeven deze blijvende schat in vaten van aardewerk. Gemeente van Christus, allen gelijkwaardig, hemelhoog en wereldwijd. Kijk eens wat dát met mensen doet, gedaan heeft vanaf het begin, hoe dat elk mens in zijn waarde zet, hoe elk enkel mens gezien wordt.

Nu naar de lezing uit Lucas. Ook daar is er die beweging van veelheid, naar verstillig, maar dan heel anders. Nu is het gewoon druk. Jezus heeft hiervoor een jongen genezen die op sterven lag, de dienaar van een Romein. De menigte die hem vergezelt zal na die gebeurtenis niet kleiner zijn geworden. Die menigte stuit bij de stad Nain, op nóg een menigte, een grote groep weeklagende mensen, die een vrouw begeleiden, in diepe rouw. Een dode wordt uitgedragen, de zoon, van een weduwe, haar enige, staat er bij. De evangelist Lucas heeft veel oog voor de enkele mens, het persoonlijk verdriet. Na de jongen die op sterven lag, is er nu de jongen die gestorven is. Het verhaal loopt óp, het is geen toeval dat nu voor het eerst in het Evangelie Lucas de titel Heer gebruikt voor Jezus als handelende persoon. Vanaf nu is het voor altijd de Heer die déze vrouw in haar verdriet ziet en het is de Heer die om háar met ontferming raakt bewogen. Huil niet. Hij komt naderbij, de dragers staan stil, en hij raakt de baar aan. Het is die aanraking die in de taal van toen en daar de verlossing betekent van ons sterven. Het dode lichaam was onrein, je wordt uitgedragen uit de stad, je kunt niet langer bij ons blijven. We brengen je weg, het kan niet anders zijn, er is een scheiding tussen zij die leven en zij die gestorven zijn. Maar de Heer stapt ín die bankring, raakt de baar aan en zegt tegen de jongen: word wakker, sta op. En voegt hem bij de levenden.

Dat de Heer de jongen dan aan zijn moeder geeft maakt hem bekend als een groot profeet, ook de profeet Elia gaf ooit een zoon aan zijn moeder terug. Maar wat vooral spreekt is het woord: ontwaken, opstaan. Als je sterft, zul je ontwaken. De cantate zingt daarover, en laat meeklinken dat andere verhaal, van het meisje, het dochtertje van Jairus, van wie Jezus de dood als slaap heeft benoemd. De dood is misschien toch anders dan je denkt.

In de kerk van nu is dit niet meer een veelgehoord thema. Zolang het kan, zijn we misschien toch liever met andere dingen bezig dan met onze sterfelijkheid, en al helemaal niet met ons sterfelijk. Terwijl het toch ons aller leven is. En de kerk een plek bij uitstek is om daar nou juist wel bij stil te staan. Mensen mogen verwachten dat we

hier in de kerk wel de lengte en breedte en hoogte en diepte verkennen van wat ons in deze breekbaarheid gegeven wordt. Niet dat we de antwoorden weten, het gaat ons kennen te boven. Maar wanneer we de durf aangaan en de rust nemen om deze dingen onder ogen te zien, betreden we de stilheid, ook de schoonheid, van de dingen die er echt toe doen.

De cantate gaat ons voor in deze durf, en geeft ons daarmee niet een lied van mensen die levensmoe zijn. Hoorbaar is de rust van het loslaten van alle dingen die geen duur hebben. De taal en de beelden zijn van vroegere generaties, maar de beweging is voor ons nu dezelfde. De dingen die op den duur er niet toe doen mogen wegvallen, en hoe zou dat zijn?

Amen

Den Haag, 15 september 2019, Erika van Gernerden